

Spårvägen i Gävle – ett av många kommande 100-årsjubileer

I dagarna infaller det högtidliga 95-årsjubileet av stadsspårvägen i Gävle. Det var den 13 november 1909 som trafiken öppnades. Röd linje gick från Stadsträdgården via Nygatan till Femte Tvärgatan och blå linje drogs från Kaserngatan via Nygatan till Tullhuset. Sedan hände det inte så mycket förrän Bomhuslinjen (grön linje) invigdes 1927. I samband med det fick röd linje en vändslinga vid Sjätte Tvärgatan.

År 1930 avkortades blå linje från Tullhuset till Nygatan, men förlängdes tre år senare till Albion i söder. 1948 slopades blå linje och 1952 gick den röda linjen samma öde till mötes. För den återstående Bomhuslinjen mellan Islandsplan och Karskär inköptes tre moderna motorvagnar av likartad typ som M23 i Göteborg. En stor del av spåren längs de nedlagda

linjerna i centrum måste behållas eftersom vagnarna på Bomhuslinjen fick köra utmed dessa till och från vagnhallen. Kanske var det en bidragande orsak till att denna sista linje lades ned redan 1956.

Fortfarande finns en del som erinrar om spårvägesepoken, trots att det är många år som gått och att en stor del av den forna bebyggelsen utmed linjerna är riven. Av stadsspårvägen finns inga rester kvar i gatuplanet, men lyfter man blicken finns en hel del kontaktledningsfästen (rosetter) i husväggarna. 16 rosetter har vi funnit, de är alla markerade med prickar på vidstående karta. En av rosetterna sitter på Ferdinand Bobergs berömda brandstation mitt emot järnvägsstationen. På forna Post- och Telegrafhuset sitter två, och längst i nordöst, där Tullhuset låg, sitter fyra stycken på

samma hus. Dessutom finns på ett ställe endast skruvarna till rosetten kvar (ofylld cirkel på kartan). Bomhuslinjen har vi inte inventerat fullständigt, men där finns tydligare rester, bland annat banvall som delvis blivit cykelväg och minst en kontaktledningsstolpe. Finns alla 16 rosetterna kvar när 100-års jubileet firas om fem år?

*Mats Améen och Jens Möller,
text och karta*

Rosettkarta för Gävle: Prickarna markerar platser för kvarvarande rosetter, fästen för spårvägens kontaktledning.

